

Pozicioni papir Koalicije 27 o zaštiti prirode

U cilju praćenja napretka Crne Gore u pogledu pregovora u oblasti zaštite životne sredine i klime, Koalicija 27, koju čini 20 ekoloških NVO, pripremila je Analizu poglavlja 27, a shodno tome i komentare na Izvještaj Evropske komisije za 2017. godinu.

Uzimajući u obzir obim obaveza koje treba ispuniti i urgencije koje su došle sa adresa Evropske komisije kroz izvještaje i Evropskog parlamenta kroz rezolucije, Koalicija 27 je sačinila pregled preporuka iz oblasti zaštite prirode apostrofirajući značaj ekosistema u odnosu na čovjeka.

Prioritetne obaveze i preporuke za period do 2020. godine

1. Nastaviti proces usklađivanja sa relevantnim EU direktivama

Donijeti niz podzakonskih akata na osnovu Zakona o zaštiti prirode, Zakona o divljači i lovstvu, Zakona o šumama i Zakona o zaštiti dobrobiti životinja kojima bi se dalje transponovale Direktiva o staništima, Direktiva o divljim pticama, Direktiva o zoološkim vrtovima, Regulativa o nožnim zamkama, Direktiva o uvozu kože foka i njenih derivata, Regulativa o trgovini proizvoda od morskih sisara iz podreda Pinnipedia, CITES Regulativa i FLEGT Direktiva i Regulativa. Pojedine odredbe pomenutih zakona je potrebno izmijeniti u cilju potpunog usklađivanja i omogućavanja implementacije i donijeti Zakon o invazivnim vrstama koji bi transponovao predmetnu Regulativu.

2. Osigurati funkcionalnost zaštićenih područja

Preispitati odluku i utvrditi stepen poštovanja javnog interesa u pogledu transformacije Nacionalnih parkova iz JP u DOO, obzirom da je ovim modalitetom interes zaštite prirode podređen interesu ekonomske održivosti.

Raditi na uspostavljanju marinskih zaštićenih područja, a već započete procese privesti kraju. Shodno tome, bez daljeg odlaganja zaštititi Ulcinjsku solanu i obezbijediti adekvatan režim upravljanja vodama, uz uvođenje lovnog zabrana na prostoru tzv. Nove solane.

Od posebnog značaja je zaštita Buljarice, kao i poštovanje preporuka Evropskog parlamenta odnosno Rezolucije u kojoj se Vlada Crna Gore poziva na adekvatno upravljanje prirodnim resursima i preispitivanje odluke o dozvoli za gradnju spornog projekta „Porto Skadar Lake“.

Planovi upravljanja zaštićenim područjima trebaju sadržati konkretne mjere zaštite uz adekvatno obezbjeđenje budžetskih izdvajanja za njihovu realizaciju. Potrebno je i kontinuirano praćenje trenda ugroženih vrsta kao i kreiranje Akcionih planova čija implementacija bi dovela do oporavka određenih populacija. Zaštita prirode, naročito u prirodnim zaštićenim područjima, mora prevladati u odnosu na ekonomske interese.

Donijeti planove za očuvanje močvarnih staništa imajući u vidu prijetnje kojima su izloženi (Skadarsko jezero, Tivatska solila).

Hitno zaustaviti dalju devastaciju šuma, uspostavljanjem šumskih rezervata, koji će očuvati netaknuta EMERALD staništa prije uspostavljanja Natura 2000 mreže i ulaska u Evropsku uniju.

Obezbijediti sredstva za nastavak istraživanja potencijalnih Natura 2000 područja obzirom da za vrijeme trajanja projekta „Uspostavljanje Natura 2000 u Crnoj Gori“ neće biti moguće kompletirati sva potrebna istraživanja neophodna za uspostavljanje ekološke mreže.

3. Započeti vršenje sistematičnog monitoringa

Unaprijediti sistem monitoringa, uspostaviti monitoring staništa i vrsta kao i sistem izvještavanja o implementaciji ključnih direktiva i upravljanja podacima.

Izraditi Crvene liste shodno IUCN kategorizaciji, a samim tim i donijeti nove liste zaštićenih vrsta. Ministarstvo održivog razvoja i pripadajuća Agencija za zaštitu životne sredine i prirode se ne smije oslanjati na projekat „Uspostavljanje Natura 2000 mreže u Crnoj Gori“ niti koristiti nalaze ovog projekta kao referentne podatke.

Donijeti strategiju upravljanja invazivnim vrstama. Obustaviti svako dalje nelegalno i nestručno poribljavanje vodnih tijela. Dozvoliti izlov ribe u svim jezerima nacionalnih i regionalnih parkova na način koji neće doprinijeti šteti ostalih organizama. Definirati vrste koje su štetne za prirodu, poljoprivredu i ekonomiju te zabraniti uvoz istih.

Obezbijediti finansijska sredstva za sprovođenje aktivnosti zaštite prirode, počevši od monitoringa biodiverziteta, uspostavljanja sistema upravljanja podacima, određivanja upravljača zaštićenih područja do uspostavljanja NATURA 2000 mreže. Nedostaci su naročito izraženi u zaštićenim područjima kojima upravljaju jedinice lokalne samouprave zbog nedostatka kako kadrovskih tako i finansijskih kapaciteta.

4. Unapređenje međusektorske saradnje i jačanje kapaciteta

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i Uprava za inspekcijske poslove treba da jačaju kapacitete za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz procesa usklađivanja s pravnom tekovinom EU.

Uspostaviti saradnju između ključnih institucija i raditi na otklanjanju prepreka u implementaciji. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine treba da bude samostalna institucija, organizovana tako da reflektuje podjelu obaveza u okviru 27. pregovaračkog poglavlja na podsektore.

KOALICIJA 27

Raditi na međusektorskoj saradnji u dijelu procesuiranja svih krivičnih djela protiv životne sredine uz praćenje dinamike tužilaštva. Efikasnija borba sa krivolovom, kao i značajno poboljšanje zakonskog okvira u sektoru lovstva. To se posebno odnosi na brisanje određenih ugroženih vrsta sa lovne liste kao i uskladiti lovne sezone sa periodima reprodukcije¹. Raditi na suzbijanju ilegalni ribolov na moru aktiviranjem i izgradnjom kapaciteta pomorske policije i ribarske inspekcije.

Započeti proces krivičnog procesuiranja lica koja vrše krivična djela protiv životne sredine, sa naročitom pažnjom na ubijanje, nezakonito držanje i uzgoj divljih životinja u zatočeništvu (problem nedavno aktuelizovan), kako bi se obezbijedili bolji životni uslovi za ove jedinke u nekom od prihvatnih centara u regionu (mogućnost koju pruža Zakon o zaštiti prirode), kao i spriječila pojava krijumčarenih egzotičnih vrsta ili ubijanja autohtonih životinja u cilju uzimanja mladunaca.

Jačati kapacitete policije, inspektora i sudija u cilju sprovođenja propisa za zaštitu vrsta.

---

¹ Analiza zakonodavnog okvira u oblasti lovstva u Crnoj Gori (NVO Green Home)